

Rīgā, 2016. gada 27. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/48

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Siguldas Beišu aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Siguldas Beišu aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 6 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā.

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši

aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Siguldas Beišu aleju apzināta, iepazīstoties pieejamo informāciju interneta resursos, kā arī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā pieejamajos materiālos par Meža dienu stādījumiem laikā no 1934. līdz 1939. gadam.

3. Alejas aizsardzības statuss

Siguldas Beišu aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Siguldas Beišu alejas statusu, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Siguldas Beišu aleja atrodas Siguldas novada Siguldas pilsētas teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Siguldas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024. gadam
- Siguldas novada attīstības programma 2011. – 2017. gadam
- Siguldas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2038. gadam.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014. – 2020.

Siguldas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam paskaidrojuma daļā Siguldas Beišu aleja atzīmēta kā Siguldas novada teritorijā esoša aizsargājama aleja saskaņā ar 22.11.2005. MK noteikumiem Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”. Teritorijas plānojumā alejas kopumā raksturotas kā nozīmīgs novada ainavas elements. Siguldas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 301. punktā noteikts, ka Siguldas pilsētā saglabājama un kopjama Siguldas Beišu aleja, kas saskaņā ar Ministru kabineta 22.11.2005. noteikumiem Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” noteikta kā valsts nozīmes dabas piemineklis. Siguldas Beišu

aleja kā dabas piemineklis atzīmēta teritorijas plānojuma grafiskajā daļā (1) Siguldas novada teritorijas pašreizējās izmantošanas kartē (2) Siguldas novada plānotās (atļautās) izmantošanas kartē (3) Siguldas pilsētas teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartē.

Siguldas novada attīstības programmas 2011. – 2017. gadam esošās situācijas analīzes daļā Siguldas Beišu aleja minēta kā Siguldas pilsētas teritorijā esošs dabas piemineklis – kļavu aleja ar augstu ainavisko vērtību. Norādīts, ka, lai aizsargājamās dabas teritorijas un objektus saglabātu kā dabisku vidi un unikālus objektus, bet vienlaicīgi piešķirtu dabas tūrismā un rekreācijā izmantojamu funkciju, nepieciešama papildus plānošana, izvērtējot katras konkrētās vietas potenciālu.

Siguldas novada ilgspējīgas attīstības stratēģijā 2013. – 2038. gadam nav informācijas par Siguldas Beišu aleja. Siguldas novads stratēģijā kopumā raksturots kā teritorija ar skaistām dabas teritorijām un bagātu kultūrvēsturisko mantojumu, kā prioritārie tūrisma veidi novada teritorijā noteikti – dabas, aktīvais un kultūras tūrisms.

Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmā 2014. – 2020. gadam aizsargājamās alejas konkrēti nav minētas, dabas un ainavu teritorijām noteikti tādi risināmie jautājumi kā dabas, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma teritoriju apzināšana, saglabāšana, saprātīga izmantošana un apsaimniekošana, ainavu plānošanas un dabas aizsardzības jautājumu integrēšana teritorijas attīstības plānošanā.

Rīgas plānošanas reģiona ilgspējīgas attīstības stratēģijā 2014 - 2030 aizsargājamās alejas konkrēti nav minētas. Vispārīgi stratēģijā iekļautajās apdzīvojuma plānošanas vadlīnijās cita starpā noteikts, ka katras apdzīvotas vietas plānojumam jāveicina dzīves vides kvalitātes paaugstināšanās (uzlabošanās) ne tikai dotajā pašvaldībā, bet visā reģiona teritorijā, sabalansējot vietējās un reģiona attīstības intereses, ekonomikas izaugsmes un dabas un kultūrvides aizsardzības/saglabāšanas prasības.

5. Alejas apsekošana

Siguldas Beišu aleja apsekota 2016. gada 13. jūlijā plkst. 12:50 – 13:30. Apsekošanas laikā ir daļēji mākoņains, silts laiks bez nokrišņiem.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Siguldas Beišu alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 34. pielikumā. Siguldas Beišu aleja stādīta gar ceļu, kas ved gar Siguldas mākslīgās apsēklošanas staciju Kalnabeitēs. Aleju pamatā veido vidēju dimensiju kļavas, kas stādītas vienā rindā katrā ceļa pusē. Vairākiem alejas kokiem ir stumbra bojājumi. Aleja ved gar Siguldas mākslīgās apsēklošanas stacijas kompleksu, pārējo alejai piegulošo teritoriju veido lauksaimniecības zemes (zālāji).

1.attēls. Siguldas Beišu aleja. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Siguldas Beišu alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā konstatētas divas īpaši aizsargājamās ķērpju sugas – kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum* (6 atradnes) un liepu parmelīna *Parmelina tiliacea* (2 atradnes). *Pleurosticta acetabulum* atradnes ir labā stāvoklī un tās vairāk koncentrētas alejas beigu daļā. *Parmelina tiliacea* alejā atzīmēta uz 2 kokiem, suga uz atradnes kokiem alejā veido vairākus neliela izmēra lapoņus. *Parmelina tiliacea* kopumā konstatēta tikai divās no projekta laikā apsekotajām 59 īpaši aizsargājamām alejām, tāpēc Siguldas Beišu aleja citu aizsargājamo aleju vidū ir īpaši nozīmīga sugu saglabāšanā.

1.attēls. Īpaši aizsargājamā ķērpju suga kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum* uz kļavas Siguldas Beišu alejā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2.attēls. Īpaši aizsargājamā ķērpju suga liepu parmelīna *Parmelina tiliacea* uz kļavas Siguldas Beišu alejā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No alejā sastopamo īpaši aizsargājamo ķērpju sugu *Pleurosticta acetabulum* un *Parmelina tiliacea* saglabāšanas viedokļa prioritāri nepieciešams saglabāt šo sugu atradnes kokus, kā arī to tuvumā esošos potenciālos dzīvotnes kokus, kurus suga varētu kolonizēt vispirms.

9. Alejas kultūrvēsture

Apzinātajos informācijas avotos nebija pieejama kultūrvēsturiskā informācija par Siguldas Beišu aleju.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Nemot vērā apkopoto informāciju par alejā konstatētajām aizsargājamo sugu dzīvotnēm un alejas ainavisko situāciju, ieteicams Siguldas Beišu aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Siguldas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024. gadam. Apstiprināts ar Siguldas novada domes 2012. gada 29. augusta lēmumu (protokols Nr. 15, 1. §). Izstrādātājs: SIA “Metrum”.

Pieejams: http://sigulda.lv/public/lat/buvvaldeattistiba/planosana1/teritorijas_planojum_s11/

Siguldas novada attīstības programma 2011. – 2017. gadam. Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”.

Pieejama: http://sigulda.lv/public/lat/buvvaldeattistiba/planosana1/attistibas_programma1/

Siguldas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2038. gadam. Pieejama: http://sigulda.lv/public/lat/buvvaldeattistiba/planosana1/ilgtspejigas_attistibas_strategija/

Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014 – 2020. Apstiprināta 18.09.2015. Pieejama: <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=51>

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030. Apstiprināta 18.09.2015. Pieejama: <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=51>

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;

sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.

